

JUMHURIYYAR MISRA TA LARABA

۲۲ Rajab, ۱۴۴۰

MA'AIKATAR ADDININ MUSULUNCI

۲۹ Maris, ۲۰۱۹

(۱)

TARE DA MU'UJIZAR "ISRA'I DA MI'IRAJI"

Saleh Abubakr kura

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Mun ambaci tsarki Ubangijin da ya yi "Isra'i" da bawansa cikin dare, daga Masjidul harami "Ka'aba" zuwa Masjidul-Aksa "Baitul makdisi" da muka sanya albarka a dukan garuruwan da suke kewaye da shi; mun yi haka ne domin mu nuna masa ayoyinmu, lallai shi Allah mai yawan ji da gani ne))**.. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati da aminci da albarka, shi da Alayensa da Sahabbansa, da duk wadanda suka bi su da kyautatawa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka:

Babu shakka "Isra'i da Mi'iraji" tafiya ce da take da sirrori masu girma, tafiya ce da ba a taba yin makamanciyanta ba a tsawon tarihin Bil'adama, lallai ta faru ne domin a girmama cikamakin Annabawa da Manzanni, domin a yaye wa (SallalLahu alaiHi wa sallam) damuwa, bayan wasu shekaru da -shi da sahabbansa-suka dandani nau'o'i iri- iri na azaba, da kama- karya, da cutarwa, bayan ba a wuce kwanaki da shiga shekara ta goma da aiko shi ba (SallalLahu alaiHi wa sallam), lokacin da ya yi rashin babban bango da yake jingina da shi, wato baffansa Abudalib, ya kuma rasa matarsa Sayyida Khadija (Allah ya kara yarda da ita),

(۲)

baiwar Allah, mai cikakken hankali, da soyayya ga mijinta, wadda wurinta yake komawa a duk sanda wani abu mai tsanani ya tunkaro shi (SallalLahu alaiHi wa sallam).

Lallai Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya kara shiga cikin damuwa bayan tafiyar da ya yi zuwa garin “at-Ta’if”, inda ya fuskanci wahalhalu masu tsanani a cikin rayuwarsa (SallalLahu alaiHi wa sallam), bayan irin cutarwar da mutanensa suka yi masa, (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya fita daga garin zuwa garin “at-Ta’if” da tunanin ya sami goyon-baya daga mutanen garin, amma dai a karshe sai suka cutar da shi, sama da yadda mutanensa suka cutar da shi, domin sun sanya bayinsu ne da kananan yara, suka yi ta jifansa da duwatsu, abin da har ya yi sanadiyyar zubar masa da jini (SallalLahu alaiHi wa sallam), akan hanyarsa ta dawowa ne ya fuskanci Allah Ubangijinsa da wannan addu’a mai shiga zuciya, da take dauke da ma’anar yi wa Allah bauta, da kuma cikakken kaskantar da kai ga Allah Madaukakin Sarki, wanda shi kadai yake ba shi da abokin tarayya, yana cewa: **(Ya Ubangiji gare ka nake kai karar raunin karfi na, da karancin dabara ta, da wulakanta ta a hannun mutane, ya wanda ya fi kowa tausayi, Ubangijin gajiyayyu, kai ne Ubangijina, wurin wa za ka mika ni? Shin a hannun manesancin da zai daure mini fuskarsa za ka mika ni, ko kuwa a hannun makiyin da ka mallaka al’amari na a hannunsa? In dai ba kai ne ka yi fushi da ni ba, babu abin da zai dame ni, sai dai lafiyarka tafi yalwa a gare ni. Ina neman tsari daga hasken zatinka, wanda ya keto**

(۳)

wa duffai, ya kuma gyara daukacin al'amurran duniya da na lahira, akan kada ka saukar mini da fushinka, ko kuma fushinka ya sauka a kai na, girma da aminci sun tabbata a gare ka har sai ka yarda, babu dabara, babu karfi sai da gare ka).

Daga cikin wannan tsanani ne, kwatsam sai ga kyautar Allah Ubangiji mai girma, tafiya ce ta "Isra'i da Mi'iraji", tafiyar da a cikinta Allah Madaukakin Sarki ya bayyana wa Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) sirrori na hakikanin ghaibi, da sirrorin halittu, sirrorin da babu wani mala'ika makusanci, ko Annabi da aka aiko, da ya taba samun irin wannan karamci da aka yi wa (Sallallahu alaiHi wa sallam), an kuma yi hakan ne domin a karfafa zuciyarsa, ta yanda zai kara samun yakini da imani da cewa lallai yana tare da Allah Madaukakin Sarki, yana karkashin kulawarsa da kiyayewarsa, Allah ya jikan Imam al-Busiriy da yake cewa:

"An yi tafiya da kai daga haramin Makka, zuwa haramin Baitul makdisi cikin dare, irin tafiyar da cikakken wata dan daren goma sha hudu yake yi a cikin dare mai tsananin duhu..

A haka ka kwana, kana hawa mukamai daga wancan zuwa wannan, har sai da ka kai mukamin "Kāba kausaini", babu wanda ya taba kai wa, kai ma babu wanda zuciyarsa ta taba hararo masa wannan matsayin balle ya nema...

Haka daukacin Annabawa da Manzanni suka shugabantar da kai akansu, suka gabatar da kai irin

(£)

**gabatarwar da ake yi wa wanda ake yi masa hidima
ga masu yin hidimar..”**

Lallai mu’ujizar “Isra’i da Mi’iraji” tana cikin manyan mu’ujizozi da ayoyin da Allah Madaukakin Sarki ya karrama Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) da ita, lallai zai yi kyau mu rusuna a gaban wannan rana mai albarka; domin mu dauki darussa da abubuwan lura a cikin wannan babban abu da ya faru sau daya a cikin tarihin bil’adama:

Babu shakka, yin riko da sababi, ko dalili ba yana nufin rashin dogaro da Allah Madaukakin Sarki ba ne, Allah Madaukakin Sarki ya hore wa Annabinsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) wata dabba mai suna “Buraka”, domin ta zamo masa tsanin da za ta isar da shi zuwa ga wannan tafiya, duk kuwa da cewa Allah Madaukakin Sarki yana da cikakken ikon ya gudanar da wannan tafiya, ba tare da bi ta wani tsani, ko hanya ba.. Sannan duk da irin cikakken imani, da yakini, da cikakken dogaro da Allah Mai girma da Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) yake da shi, duk da haka, lokacin da ya isa zuwa ga Baitul Makdisi, ya daure wannan dabba “Buraka” da Allah Mai girma da daukaka ya hore masa ita, saboda ya koya wa al’ummarsa wajibcin aiki da sababi da dalili, sai (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Na daure ta a turken da Annabawa suke daure dabbobinsu)**; Imam an-Nawawi yana cewa: “Daure Buraka da ya yi, yana karantar da daukan mataki, da kuma yin amfani da sababi, kuma hakan ba kishiya ne na dogaro da Allah ba”.

(e)

Shi mumini na gaskiya, yakan yi aiki ne irin na mutumin da yake ganin kaman babu abin da zai iya tseratar da shi, sai ayyukan da yake yi, yakan kuma dogara da Allah, irin dogaron mutumin da ya san cewa babu abin da zai same shi, sai abin da Allah Madaukakin Sarki ya rubuta masa, irin wannan matsakaiciyar fahimta ce ake nufi a Hadisin da (Sallallahu alaiHi wa sallam) yake cewa –a bangare bin sababi da dalili-: **(Idan lokacin tashin alkiyama ya yi, alhali akwai iccen dabino a hannun daya daga cikinku, idan dai har ya sami dama na ya dasa shi, to ya dasa)**, a bangaren dogaro da Allah kuma, yake cewa: **(Da a ce za ku dogara da Allah kaman yanda ya kamata, da kuwa ya azurta ku, kaman yanda yake azurta tsuntsu, suna wayen garin cikinsu wayam, su kuma yammanta cikinsu a cike).**

‘Yan uwantakar daukacin Annabawa da Manzanni, lallai daukacin Annabawa suna dauke da sako ne guda daya a bangaren ginshikan abubuwa da akidu, koda kuwa an sami bambanci a wurin shari’o’i da manhajojin da suka zo da su, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Kafin kai ba mu aiko wani Manzo ba, face sai mun yi masa wahayin cewa lallai babu abin bauta wa da gaskiya sai ni, saboda haka ku bauta mini)),** Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Annabawa tamkar ‘ya’yan uba daya ne, mahaifansu mata suna da bambanci, amma dai addininsu daya).**

Sayyiduna Abdullahi Bn Abbas (Allah ya kara yarda da su) ya yi karin haske, akan wasiyyoyi guda goma da suka zo a ayoyin da

(٦)

Allah Madaukakin Sarki yake cewa: ((Ya Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam), ka ce masu: ku zo in karanto maku abubuwan da Ubangijinku ya haramta maku: ya haramta kada ku hada shi da wani a wurin bauta, su kuma iyaye a kyautata masu kwarai da gaske, kada ku soma ku kashe 'ya'yanku saboda tsoron talauci, mu ne muke azurta ku, mu kuma azurta su, kada ku kuskura ku kusanci alfasha na zahiri da na badini, kada ku soma ku kashe ran da Allah ya haramta, sai dai idan akwai hakki a kai, da wannan ne Allah ya yi maku wasici; domin ku hankalta.. Kada kuma ku kuskura ku kusanci dukiyar maraya ba da nufin inganta ta ba, ku bari har sai ya kai munzalin mallakar hankalinsa, sannan ku ba shi dukiyarsa, ku cika mudu da ma'auni cikin adalci, ba mu daura wa rai wani abu ba, sai wanda za ta iya, idan za ku yi magana ku yi adalci, koda kuwa akan makusancinku ne, ku cika alkawarin da kuka dauka wa Allah, da wannan ne Allah ya yi maku wasici; domin ku samu ku wa'aztu.. Lallai wannan ita ce mikakkiyar hanya ta, kawai ku bi ta, kada ku soma ku bi sauran hanyoyi, balle su raba ku da hanyarsa, da wannan ne Allah ya yi maku wasici, domin ku samu ku ji tsoron Allah)): Sai Ibn Abbas ya ce: "Wadannan bayyanannun ayoyi ne, ba a ta taba share su a cikin dukan shari'o'i, ko addinai da Allah ya aiko ba, dukan su an haramta wa mutane gaba daya, su ne ake kira da "**Ummul kitabi**", -ma'ana asalin litattafai da harsashensu- duk wanda ya

(Y)

yi aiki da su ya shiga aljanna, wanda kuma ya yi watsi da su zai shiga wuta”.

Lallai a cikin manyan ayoyin da Allah Madaukakin Sarki ya karrama Annabinsa (SallalLahu alaiHi wa sallam) da su, akwai tattara masa Annabawa da Manzanni da ya yi a “Baitul Makdisi”, inda ya yi masu limanci, sannan kuma suka tarbi (SallalLahu alaiHi wa sallam) a sama, suna masu yi masa maraba, suna cewa: **(Muna maraba da nagartaccen Annabi, kuma nagartaccen dan uwa)**, wannan kam shimfida ce ta mika ragamar shugabanci a doron kasa zuwa ga Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam), a gefe daya kuma hakan zartar da alkawurran da suka dauka wa Allah Madaukakin Sarki ne a aikace, Allah Mai girma yana cewa: **((Ya kai wannan Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam), fada masu cewa: lallai Allah ya yi alkawari da duk wani Annabi da aka saukar masa da littafi, aka kuma ba shi ilimi mai amfani cewa idan wani Manzo da da’awarsa ta yi daidai da da’awarsu ya zo masu, lallai za su yi imani da shi, kuma za su taimake shi... Ya yi alkawari da kowane Annabi akan haka, suka yi ikirari da haka, suka shaida hakan akan kansu, Allah ma ya shaida hakan akan kansu, suka kuma isar da shi zuwa ga al’ummomin su cewa lallai wannan alkawari ya waja ta masu yin imani da taimakon wannan Annabi, shin sun riske shi, ko ba su riske shi ba, sai ya zama dole ne al’ummominsu su yi imani da shi, su kuma taimake shi; saboda cika alkawari da biyayyar da Annabawan su suka dauka)),** Sayyiduna Aliyu Bn Abudalib,

(A)

da Sayyiduna Abdullahi Bn Abbas (Allah ya kara yarda da su) suna cewa: “Allah bai taba aiko wani Annabi ba, face ya dauki alkawarin cewa lallai idan Allah ya aiko Annabi Muhammadu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana raye zai yi imani da shi, ya kuma taimaka masa, ya kuma ba su umurnin su dauki irin wannan alkawarin tare da al’ummominsu, cewa lallai idan Allah ya aiko Annabi Muhammadu (Sallallahu alaiHi wa sallam) suna raye, to kuwa lallai za su yi imani da shi, su kuma taimaka masa”.

Matsayin masjidul Aksa yana kusa da matsayin masjidul haram; “Isra’in” da aka yi da Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) a nan ta tsaya, daga kuma nan ne tafiyar “Mi’iraji” ta fara, zuwa saman sama, har zuwa “**Sidratul muntaha**”, kuma nan ne farkon alkibla, shi ne kuma harami na uku bayan haramin Makka da haramin Madina, daya daga cikin masallatai guda uku da ake nikar-gari zuwa gare su; domin yin sallah a cikinsu, da kuma ladan da yake tattare da haka, bugu da kari, shi ne masallaci na biyu da aka gina a bayan kasa, an ruwaito Hadisi daga Sayyiduna Abuzarrin (Allah ya kara yarda da shi), ya ce: Na ce: Ya Manzon Allah, wane masallaci ne aka fara samarwa a bayan kasa? Sai ya ce: **(Masallacin harami)**, ya ce: sai na ce: sannan kuma wanne? Sai ya ce: **(Masallacin al-Aksa)**, na ce: shekaru nawa ne a tsakaninsu? Ya ce: **(Shekaru arba’in)**, a duk inda sallah ta riske ka a cikinsu ka yi, domin akwai falala a wurin), yin sallah a cikinsa sau daya yafi yin sallah sau dari biyar a waninsa, in ba haramin Makka, da na Madina ba, Annabi

(٩)

(Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Falalar salah a haramin Makka daidai yake da falalar salloli dubu dari a wani masallacin da ba shi ba, a Masallaci na kuma, daidai yake da salloli dubu, a masallacin baitul makdisi kuma, daidai yake da salloli dari biyar)**; lallai masjidul Aksa, daya ne daga cikin wurare masu tsarki a Musulunci, yana da wani matsayi na musamman a zukan al'ummar Annabi Muhammadu (Sallallahu alaiHi wa sallam), amana ne da ta rataya a wuyan Musulmai gaba daya, sam bai kamata su yi masa rikon - sakainar - kashi, ko su yi sakwa- sakwa da shi ba, kuma dole ne mu karantar da 'ya'yanmu akan wannan ma'anar, gudun kada al'umma masu tasowa su manta da matsayi gami da tsarkin "masjidul Aksa" a wurin daukacin Musulmai.

Wannan kenan, Ina rokon Allah Mai girma da daukaka ya gafarta mini, ni da ku baki daya.

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati da aminci da albarka, shi da Alayensa da Sahabbansa baki daya.

Ya 'yan uwa Musulmai:

(10)

A farkon watan Afrilu na kowace shekara, duniya takan ware rana; domin tunawa da marayu, lallai karantarwar addininmu na Musulunci ya riga daukacin kungiyoyin da bil'adama suka kafa, bai wa marayu kulawa ta musamman, da ba su hakkokinsu kaman yanda ya kamata, Allah mai girma da daukaka yana cewa: ((Suna tambayarka game da al'amarin marayu, da abin da Musulunci ya wajabta game da su, sai ka ce masu: lallai gyara al'amurran su alhairi ne a gare ku, ku da su, ku shigo da su cikin gidajenku, ku yi cudanya da su; saboda manufar gyara al'amurran su, ba bata su ko lalata su ba, su 'yan uwanku ne a rayuwar duniya, haka ne zai sanya ku yi cudanya da su. Lallai Allah ya san mai niyyar barna a cikinku da mai niyyar gyara, saboda haka ku yi taka-tsantsan. Da Allah ya ga dama, da sai ya tsananta maku, ta yadda zai wajabta maku daukan nauyin kulawa da marayu, ba tare da kun yi cudanya da su ba, ko ya kyale su ba tare da ya bayyana abin da ya wajaba game da su ba, su tashi suna kin sauran al'umma, hakan kuma kamar bata al'ummanku ne da tsananta masu, saboda takura masu da kaskantar da su da kuke yi ne zai sa su kulle kiyayya ga jama'an da suke rayuwa a tsakanin su. Lallai al'amarin Allah buwayi mai rinjaye ne, kuma shi mai yawan hikima ne, ba ya shar'anta komai sai abin da yake akwai maslaharku a ciki)), mai lura na tadabburi zuwa ga wannan aya zai ga irin yanda Alkur'ani mai girma ya yi amfani da kalmar "**Gyara**", domin ta game daukacin hanyoyin kulawa, da bayar da muhimmanci, ita kalmar "**Gyara**"

(11)

a nan, suna ne da ya game duk wani abu da maraya zai iya bukatarsa, zai iya bukatar taimako na kudi, to gyara a nan shi ne, a ba shi abin da yake bukata na kudi, ko kayan da yake bukata, ta kuma yiwu ya zamo yana da wadatarsa, amma yana bukatar tarbiyya gami da kulawa, to a nan gyararsa ita ce: a ba shi kulawa, a kuma tsaya akan tarbiyyarsa, zai kuma yiwu yana bukatar wanda zai dauki dukiyarsa ce cikin amana, ya yi masa kasuwanci da ita, ko kuma wanda zai kula masa da gonarsa, ko wata masana'anta tasa, gyara a nan, shi ne: a sami wanda zai gabatar masa da hakan, ta kuma yiwu ba ya bukatar duka wadannan abubuwa da muka lissafa, kawai abin da yake bukata shi ne wanda zai kwafe makwafin mahaifinsa da ya rasa, wajen nuna masa soyayya, da jinkai, to a nan ma gyara tana nufin a sami wanda zai yi masa haka, haka ma gyarar tana iya zamowa wajen dawo da shi ne akan hanya madaidaiciya bayan ya karkace, da sake sanya shi a turba ta tarbiyya ta gari, da gyara dabi'unsa, lallai ayoyin Alkur'ani da Hadisan Ma'aiki sun zo ne da irin wadannan ma'anoni duka, suna kiranmu zuwa ga gyara al'amurran marayu, da kulawa da sha'aninsu.

Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Duk wanda ya kyautata wa marainiya, ko maraya da yake karkashinsa, to kuwa ni da shi a aljanna za mu zamo kaman wadannan guda biyu –sai ya gwama tsakanin 'yar manuniya da yatsar tsakiya-),** Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Gidan da yafi alhairi a cikin gidajen Musulmai, shi ne**

(۱۲)

gidan da yake akwai marayar da ake kyautata masa, mafi sharrin gida a cikin gidajen Musulmai kuma shi ne : gidan da yake akwai marayar da ake musguna masa), haka ma (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: (Ni da mai rainon maraya –nasa ko na waninsa- kaman haka muke a aljanna, ya yi nuni zuwa da ‘yar manuniya da yatsar tsakiya).

Ya Allah Ubangiji, ina rokonka ka sanya mu cikin mutanen da suke sauraron magana, su kuma dauki mafi kyawon ciki su yi aiki da ita, lallai wadannan su ne wadanda Allah ya shiryatar da su, lallai wadannan su ne masu tsantsar hankali.